

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

De Voorzitter van de Vaste commissie
voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 1a
2513 AA Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
Telefoon 070 - 333 44 44
Telefax 070 - 333 Den Haag

Uw brief
SOZA-01-199

Ons kenmerk
SV/WV/01/22384

Onderwerp
onderzoek WAO-instroom vrouwen

Datum
27 april 2001

In reactie op uw brief van 30 maart jl. kan ik u het volgende berichten.
Uw commissie acht het wenselijk dat nader onderzoek verricht wordt naar de verschillen in belastbaarheid en verwerkingsvermogen tussen mannen en vrouwen, en vraagt mijn voornemens op dit punt.
Een dergelijk onderzoek moet gezien worden in het bredere kader van het vraagstuk van de WAO-instroom van vrouwen. Zoals u bekend is, is de WAO-instroom van vrouwen hoger dan die van mannen, en is hiervoor nog geen sluitende verklaring gevonden.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat het hogere arbeidsongeschiktheidsrisico van vrouwen voor een deel verklaard wordt door de arbeidsomstandigheden. Een derde van het verschil in kans tussen mannen en vrouwen om arbeidsongeschikt te worden kan toegeschreven worden aan werkomstandigheden die vaker voorkomen bij vrouwen dan bij mannen, zoals werkzaam zijn in de zorgsector, weinig carrièremogelijkheden en een ongezonde werkdruk. Daarnaast zijn belastende omstandigheden geanalyseerd die even vaak voorkomen bij vrouwen maar die voor hen een hoger risico betekenen. Het gaat dan om zaken als een slechte werksfeer en fysiek zwaar werk. Worden deze omstandigheden meegenomen, dan is ongeveer de helft van het verschil in arbeidsongeschiktheidsrisico door verschillen in werkkenmerken te verklaren. Aanvullende verklaringen zouden mogelijk gevonden kunnen worden in de dubbele belasting die vrouwen ondervinden van werk en zorg, in verschillen in het verzuimproces bij mannen en vrouwen, en in verschillen in belastbaarheid of verwerkingsvermogen. De vraag of verschillen in het verzuimproces (“gaan vrouwen en hun omgeving anders om met ziekte en verzuim dan mannen”) een verklaring vormen, wordt momenteel nog onderzocht. Resultaten van dit onderzoek verwacht ik eind dit jaar.

Onderzoek naar de betekenis van de dubbele belasting als verklaring voor het verschil in WAO-risico tussen mannen en vrouwen heeft vooralsnog geen duidelijke en eenduidige resultaten opgeleverd die er op wijzen dat dubbele belasting als belangrijke verklaring kan worden aangemerkt. Wat betreft de belastbaarheidsverschillen blijkt uit de u toegezonden literatuurstudie naar het verwerkingsvermogen dat geconcludeerd moet worden dat de vraag of sekseverschillen in verwerkingsvermogen een verklarende factor zijn voor de verschillen in verzuim en arbeidsongeschiktheidsrisico tussen mannen en vrouwen, vooralsnog niet eenduidig en voldoende wetenschappelijk onderbouwd kan worden beantwoord.

Dit alles overziende concludeer ik dat het tot nu toe verrichte onderzoek slechts ten dele verklaringen kan bieden voor de relatief hoge WAO-instroom van vrouwen. Nader onderzoek lijkt om die reden zeker het overwegen waard, maar de precieze richting waarin respectievelijk de exacte vraagstellingen laten zich pas zinvol bepalen nadat thans lopend onderzoek is afgerond. Zodra dat het geval is, zal ik de Kamer nader informeren.

In aanvulling op het bovenstaande kan ik u nog het volgende meedelen.

Eerder heb ik u toegezegd te zullen nagaan of er sprake is van een verdubbeling van de kosten in verband met zwangerschap in de jaren 1996-1998, en zo ja, wat daarvan de oorzaak is.

Het aantal uitkeringen voor zwangerschap en bevalling is in absolute zin in de jaren 1996 tot 1998 gestegen van ruim 74.000 tot ruim 117.000. Deze cijfers kunnen echter niet zonder meer met elkaar vergeleken worden:

- De cijfers over 1996 hadden betrekking op nieuwe gevallen vanaf maart 1996 (in werkingtreding wet Wulbz).
- Vanaf 1998 worden ook de bevallingsuitkeringen op grond van de WAZ meegerekend bij de cijfers bevallingsuitkeringen Ziektewet.
- In 1998 is een deel van de uvi's overgegaan op een andere registratie (kasbasis in plaats van transactiebasis). Door de oude registratie is het aantal in 1996 en 1997 onderschat en zou het eigenlijke aantal naar schatting 14% hoger moeten liggen.

Wordt voor bovenstaande gecorrigeerd, dan resteert een stijging van 1996 naar 1997 van 9%, en van 1997 naar 1998 van 0,4%.

De relatief hoge stijging van 1996 naar 1997 kan als volgt verklaard worden. Ten eerste waren niet alle werkgevers zich vanaf invoering van de wet Wulbz bewust van het feit dat ziekteverzuim als gevolg van zwangerschap nog steeds onder de Ziektewet viel. Pas in de loop van 1997 is hiervoor meer gedeclareerd door werkgevers. Een tweede verklaring voor de stijging wordt gevormd door de stijgende arbeidsparticipatie van vrouwen in het algemeen en van vrouwen in de leeftijd 25 tot 45 jaar in het bijzonder. De netto participatiegraad van vrouwen tussen de 25 en 45 jaar is gestegen van 57% in 1996 naar 63% in 1998 en 65% in 1999.

Een derde factor die een rol speelt, is dat het aantal geboortes van 1996 tot 1997 gestegen is met 2%, en van 1997 naar 1998 met 4%.

De lasten van de zwangerschaps- en bevallingsuitkeringen bedroegen in 1997 1200 miljoen, in 1998 1315 miljoen en in 1999 1510 miljoen. Dit betekent een stijging in 1998 van 10% ten opzichte van 1997, en in 1999 een stijging van 15% ten opzichte van 1998.

De stijging van de lasten is relatief hoger dan de stijging van het aantal uitkeringen. Hiervoor zijn twee verklaringen: het aantal dagen gedeclareerd wegens ziekte ten gevolge van zwangerschap en bevalling is gestegen van gemiddeld 101,3 in 1998 naar 104,8 in 1999. Daarnaast is het bruto-uurloon in 1999 gestegen met 3,9%.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

(J.F. Hoogervorst)